ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

Ishonch

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2006 йил 7 ноябр, сешанба № 178 (2227)

Ушбу сонда:

2 ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯСИ энг муҳим масала
3 ҚОНУНЧИЛИК ТАКОМИЛЛАШМОҚДА
4 БУ БЎСТОН САҲНИДА...

ЎЗАРО МУСТАҲКАМ ИШОНЧ – МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК ОМИЛИ

Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев 3 ноябр куни амалий ташриф билан Ўзбекистон Республикасида бўлди

Тили ва дини бир, тарихи умумий ва маданияти муштарак бўлган Ўзбекистон ва Қозоғистон халқлари азалдан бир-бири билан яқин ҳамкорлик қилиб келади. Яхши қўшничилик муносабатлари биз учун тарих тақозоси ва аждодларимиздан қолган бебаҳо меросдир. Биз бир дарёдан сув ичамиз.

Истиқлол йилларида Ўзбекистон ва Қозоғистоннинг бир-бирига таянч ва суянч бўлиб яшаши янгича мазмун касб этди, ўзаро ишончли ва манфаатли алоқалар ривожланди, юқори босқичга кўтарилди. Марказий Осиёнинг равнақида, минтақа барқарорлигида икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар муҳим аҳамиятга эга. Шу нуқтаи назардан қараганда, Ўзбекистон ва Қозоғистон раҳбарларининг мунтазам учрашувлар ўтказиб, долзарб масалаларни муҳокама қилиб бориши мамлакатларимиз ва минтақамиз манфаатларига, замон талабларига мос бўлган ибратли амалиётдир.

Жорий йилда Ўзбекистон — Қозоғистон муносабатларида катта ўзгаришлар рўй берди. Ислом Каримовнинг Қозоғистонга, Нурсултон Назарбоевнинг Ўзбекистонга давлат ташрифлари амалга ошди. Президентларимиз Шанхай ҳамкорлик ташкилоти, Евроосиё иктисодий ҳамжамияти саммитлари доирасида бир неча бор учрашдилар.

Шу йил март ойида Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон — Қозоғистон саммитида мамлакатларимиз ўртасида Президентлар раҳбарлигидаги Давлатлараро мувофиқлаштирувчи кенгаш тузишга қарор қилинди. Сентябр ойи бошида ўтган Остона саммитида бу келишув расмийлаштирилди — протокол имзоланди. Шу тариқа Президентларнинг келишувларини ҳаётга жорий этиш, имзоланган ҳужжатлар ижросининг мониторингини олиб бориш, ўзаро муносабатларга оид долзарб масалаларни тезкорликда ҳал қилишнинг ноёб механизми яратилди.

3 ноябр куни «Дўрмон» қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоевнинг норасмий учрашуви бўлди. Одатда норасмий саммитда қатьий белгиланган кун тартиби бўлмайди, мулоқот янада эркин, очиқлик ва ишчанлик руҳида ўтади.

Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев Ўзбекистон — Қозоғистон муносабатларига, халқаро ташкилотлар доирасидаги ҳамкорликка доир қатор долзарб масалаларни муҳокама қилиб, минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик кўплаб масалалар юзасидан фикр алмашдилар. Ўзаро ҳамкорликни ривожлантиришдан икки томон ҳам бирдек манфаатдор экани яна бир бор қайд этилди. Томонларнинг кўплаб халқаро масалаларга қарашлари бир хил ёхуд яқинлиги таъкидланди.

Оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашувда Президентлар музокара самарали кечганидан мамнуният билдириб, мулоқот ўзаро ишонч руҳида ўтганини таъкидладилар. Мазкур учрашув Президентлар раҳбарлигидаги Давлатлараро мувофиқлаштирувчи кенгашнинг илк мажлиси деб аталди.

— Ўзаро муносабатларга доир кенг кўламли масалаларни муҳокама қилдик, — деди Ислом Каримов. — Қатор халқаро муаммолар юзасидан фикр алмашиб, уларга нисбатан умумий ёндашувларимизни баён қилдик.

Музокарада Қозоғистон Президенти ўзининг АҚШга ташрифи якунлари билан Ўзбекистон раҳбарини таништиргани маълум қилинди. Шу билан бирга, Афғонистон, Ироқ ва Эрондаги вазият юзасидан фикр алмашилган. МДҲ саммитига тайёргарлик, уни ислоҳ этиш борасидаги ёндашувлар муҳокама қилинган. Ҳамдўстлик барча аъзо мамлакатлар манфаатларига бирдек хизмат қилиши кераклиги хусусида Президентларнинг фикри бир жойдан чиққан.

Нурсултон Назарбоев жорий йилда Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасида давлат ташрифлари бўлиб ўтганини, савдо-иқтисодий ҳамкорлик кенгайиб бораётганини, ўзаро товар айирбошлаш ҳажми бу йил 30 фоиз ўсишини таъкидлади.

— Тўққиз ой якунларига оид кўрсаткич 450 миллион АҚШ долларидан ошди, — деди олий мартабали меҳмон. — Биз йиллик товар айланмаси ҳажмини бир миллиардга чиқариш ниятидамиз. Бунинг учун имкониятларимиз етарли.

Президентлар икки томонлама ҳамкорликни янада кенгайтириш масалалари юзасидан фикрлашиб, ҳукумат органларига тегишли топшириқлар беришга қарор қилганларини таъкидладилар. Хусусан, чегарага туташ ҳудудларда савдо шохобчаларини очиш, улар фаолиятининг ҳуқуқий жиҳатларини такомиллаштириш ва шу орқали ўзаро савдони янада ривожлантиришга келишиб олинган. Эркин савдо тартибидан истисно қилинган маҳсулотлар рўйхатини қисқартириш имкониятлари кўриб чиқилган. Бу ҳам товар айирбошлаш ҳажмини янада орттиришга хизмат қилади.

Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев сувдан фойдаланиш, энергетика, коммуникация каби соҳаларга оид масалалар муҳокама қилинганини таъкидладилар.

Ҳарбий-техникавий ҳамкорлик доирасида элчихоналарга ҳарбий маслаҳатчи (атташе) тайинлашга, кадрлар тайёрлаш борасидаги ҳамкорликни кенгайтиришга келишиб олингани маълум қилинди.

— Биз келгусида ҳам шундай учрашувлар ўтказиб турамиз, — деди Ислом Каримов. — Ўзаро мулоқотга эҳтиёж туғилса, муайян жойда учрашиб, мавжуд муаммони мана шундай музокара орқали тезкорлик билан ҳал қилишга тайёрмиз. Бу каби амалиёт халқларимизни бир-бирига янада яқинлаштиришда, ўзаро ишончни мустаҳкамлашда, муайян масалаларга нисбатан умумий ёндашувларни ишлаб чиқишда муҳим аҳамиятга эга.

— Биз буюк қўшнилармиз, — деди Нурсултон Назарбоев. — Лекин ўзаро келишиб ечилиши лозим бўлган масалалар пайдо бўлиб туриши ҳам табиий ҳол. Шу боис ташқи ишлар вазирларига мунтазам мулоқотни йўлга қўйиш тўғрисида топшириқ бердик.

Ўзбекистон ва Қозоғистон Президентларининг ушбу баёнотлари мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар изчил ва ҳар икки мамлакат манфаатларига мос ривожланиб бораётганидан яна бир далолатдир.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА мухбири

Аввал хабар қилганимиздек, 31 октябр куни Тошкентда «Евроосиё Иқтисодий Ҳамжамиятига аъзо мамлакатларда бандлик ва меҳнат миграцияси муаммолари»га бағишланган илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Анжуманга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар бўйича Қўмитаси мезбонлик қилди. Унда Россия мустақил касаба уюшмалари Федерацияси, Қозоғистон Республикаси касаба уюшмалари Федерацияси, Озарбайжон касаба уюшмалари Конфедерацияси ва Қирғизистон касаба уюшмалари Федерациясидан вакиллар иштирок этдилар.

Олий Мажлис депутатлари, бир қатор вазирликлар, ваколатли идоралар ва ташкилотларнинг масъул раҳбарлари, ҳуқуқшунос олимлар, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси таркибидаги тармоқ касаба уюшмалари Марказий Кенгашлари ва касаба уюшмалари минтақавий бирлашмаларининг раислари, ЎзКУФси таркибий бўлинмалари раҳбарлари ва бўлим бошлиқлари ҳамда журналистларнинг мазкур конференциядаги иштироки кун тартибидаги масалани атрофлича муҳокама қилиш имконини берди.

Газетамизнинг 2-3-саҳифаларида ишчанлик ва ҳамкорлик руҳида ўтган илмий-амалий конференция иштирокчиларининг фикрлари чоп этилмоқда.

Халқаро конференция

Халқаро таълим ташкилоти ҳамда Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг навбатдаги конференцияси Самарқандда бўлиб ўтди. Унинг иштирокчилари соҳадаги аҳвол ва мавжуд муаммоларни ҳал этиш хусусида фикр юритдилар.

ТАЪЛИМДА МАҚСАД МУШТАРАКЛИГИ

Конференцияда Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий кенгаши раиси Н.Акбаров республикамизда қабул қилинган таълим, касаба уюшмалари ва меҳнат тўғрисидаги қонунларни шарҳлаб берди. Мамлакатимизда таълим соҳасида амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар, ёшларга берилаётган эътибор хусусида алоҳида тўхталди. Мустақилликнинг илк давриданоқ республикамиз ҳукумати ёш авлодни баркамол қилиб тарбиялаш ишига муҳим масала сифатида қараб келмоқда. Президентимизнинг ташаббуси билан "Таълим тўғрисида"ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурининг қабул қилиниши бу борадаги ишларни юқори поғонага кўтарди. Кўплаб янги мактаблар қурилмоқда, мавжудлари таъмирланаяпти. Йил сайин таълим муассасаларининг моддий-техник базаси мустаҳкамланаётир. Бу эса ўқитувчиларнинг иш шароити яхшиланишига, ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий муҳофазаси кучайишига имкон бермоқда. Давлатимиз бюджетидан таълим соҳасига маблағ ажратилади. Шу ҳисобдан ўқитувчиларга маош, устамалар тўланади. Соҳа ходимларининг иш ҳақлари ошириб борилмоқда. Тўланадиган ҳақ миқдори ўзгартирилмаган ҳолда дарс соатлари ставкаси камайтирилиши ҳам ижтимоий ҳимоя нуқтаи назаридан муҳим аҳамиятга эга. Ўтган ўқув йилидан бошлаб мактабларда "Директор жамғармаси" ташкил этилиши ўқитувчилар меҳнатини рағбатлантиришга қаратилган ижобий тадбирдир. Унда касаба уюшмаларининг иштироки ҳам таъминланган.

Умуман, тармоқ касаба уюшма ташкилотлари ўқитувчиларнинг меҳнатини муҳофаза қилиш, иш шароитлари ва моддий-ижтимоий аҳволини яхшилаш учун изчил иш олиб бораяпти. Белгиланганидан ташқари тармоқ келишуви ва жамоа шартномаларида ходимларга кўплаб имтиёзлар, кафолатлар назарда тутилган. Ихтисослашган таълим муассасалари, кам таъминланган оилалар фарзандларининг ўқишига кўмаклашиш ҳукуматимиз ва касаба уюшмаларининг доимий эътиборида.

Ўзбекистонда таълим соҳасида қилинаётган ишлар ва эришилаётган натижалар, ўқитувчиларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар конференцияда қатнашган хорижлик меҳмонларда катта қизиқиш уйғотди. Хусусан, Халқаро таълим ташкилотининг Осиё-Тинч океани минтақаси бўйича бош мувофиқлаштирувчиси Алоисиус Мэтьюс Ўзбекистоннинг бу борадаги тажрибаси ибратли эканини эътироф этди. Таълимга давлат томонидан бу даражада катта ва кенг кўламли эътибор берилиши дунёдаги камдан-кам мамлакатларда учрайди. Ўқитувчиларнинг, умуман, таълимнинг аҳволи, айниқса, жануби-шарқий Осиё мамлакатларида оғир. Иш ҳақининг озлиги, мактабларда шароит йўқлиги сабаб бу ҳудудларда ўқитувчилар тирикчилик қилиш учун ҳар хил ишларни бажаришга мажбур бўлмоқда. Бундай ҳол, табиийки, таълим-тарбия сифатига салбий таъсир кўрсатади. Айрим мамлакатларда болаларнинг, хусусан, қизларнинг ўқишга жалб қилиниши аянчли аҳволда. Ўқитувчиларга қўшимча имтиёзлар ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Ана шундай муаммоларни ҳал қилиш учун Халқаро таълим ташкилоти Мустақил касаба уюшмаларининг халқаро конфедерацияси, ЮНЕСКО, БМТ таркибидаги халқаро ташкилотлар, Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Халқаро меҳнат ташкилоти, Бутунжаҳон банки билан яқин ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Ривожланаётган мамлакатларда ўқитувчиларнинг аҳволини яхшилаш, тармоқ касаба уюшмаларининг мавқеини ошириш чоралари кўрилмоқда. Афсуски, ҳамон кўзланган мақсадга эришиб бўлмаяпти.

Халқаро таълим ташкилоти ўтказаётган конференция халқаро тажриба алмашинув, давлатлар учун умумий бўлган таълим муаммолари ечимини топиш, Дакарда қабул қилинган "Таълим ҳамма учун" дастури вазифаларининг миллий миқёсда татбиқ этилиши учун касаба уюшмаларини фаол жалб этиш, ҳаракатлар кўламини кенгайтиришга қаратилган. Республикамиз таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси вакиллари бу жараёнларда фаол қатнашмоқда. Ўзбекистоннинг таълим соҳасидаги сиёсати бошқа давлатлар учун мезон сифатида қаралаётгани янада қувончлидир.

Конференция қатнашчилари ўзаро амалий мулоқотда бўлиб, ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар. Пировардида, нуфузли анжуман ғояларини бошланғич ташкилотларга етказиш, мақсад йўлидаги ҳаракатларни фаоллаштиришга келишиб олинди.

Р.ҚУРБОНОВ,
"Ишонч" мухбири,
И.ҲАСАНОВ олган суратлар

«Шарқ» нашриётининг 15 йиллигига

Республикамиз матбаачилигида "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясининг алоҳида ўрни бор. Дастлаб ўз фаолиятини 1921 йилда босмахона, 1924 йилдан нашриёт сифатида бошлаган мазкур корхона узоқ йиллар давомида миллионлаб нусхада газета, журнал ва ҳар хил турдаги китоблар ва бошқа ноширлик маҳсулотларини чоп этиб, халқимизнинг нашрларга бўлган эҳтиёжини қондириб келмоқда.

МАТБААЧИЛИК ОСМОНИДАГИ ЁРҚИН ЮЛДУЗ

Нашриёт, айниқса, иккинчи жаҳон урушидан кейинги йилларда ҳар жиҳатдан юксалди, йирик газета-журнал нашриётлари қаторидан муносиб ўрин эгаллади. Асосий ишлаб чиқариш жараёнлари механизациялаштирилиб, янги технологиялар жорий этилди.

Ўзбекистон истиқлолининг дастлабки йили, яъни 1991 йилнинг 6 ноябрида Президентимизнинг «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясини ташкил этиш ҳақида»ги Фармони эълон қилинди. Шундан сўнг ўтган ўн беш йил давомида мазкур матбаа корхонасида улкан ишлар қилинди. Моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, замонавий технологияларни жорий қилиш, малакали кадрлар билан таъминлаш борасида компания қатор ютуқларга эришди. Даврий нашрлар, бадиий адабиётлар билан бир қаторда дарсликлар, турли илмий-оммабоп китоблар чоп этиш суръати ҳам сезиларли даражада ошди. Газеталар нашри тўлиқ компьютерлаштирилган тизимда амалга оширила бошланди. Кейинги йилларда компаниянинг қуввати ошиб, йилига 200 миллион нусхада газета, 20 миллион нусхада журнал ва 35 миллион қаттиқ ҳамда юмшоқ муқовали китоблар чоп этмоқда. Бундан ташқари, компания маҳсулотларининг тури ҳам бир неча баробар ошди.

Ноширлик ва матбаачилик бўйича халқаро танловларда мунтазам равишда иштирок этиб келаётган бу йирик компания қатор совринли ўринларни қўлга киритди. 1999 йил Женевада дунёнинг 57 мамлакати иштирокчилари ўртасида бўлиб ўтган халқаро конференцияда қатнашиб, халқаро Олтин Юлдуз билан тақдирланди, бир неча бор халқаро танловларнинг дипломлари ва нуфузли мукофотларига сазовор бўлди.

Бундан ташқари, корхона хорижлик вакиллар билан ҳам мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатган. Германия, Россия, АҚШ, Ҳиндистон, Чехия каби давлатлар билан матбаачилик соҳасидаги алоқаларни кенгайтириш, ўзаро тажриба алмашиш, пировардида, жаҳон ноширчилик тажрибаларини ўзлаштириш, етук мутахассислар ихтироларидан бохабар бўлишга эришилмоқда.

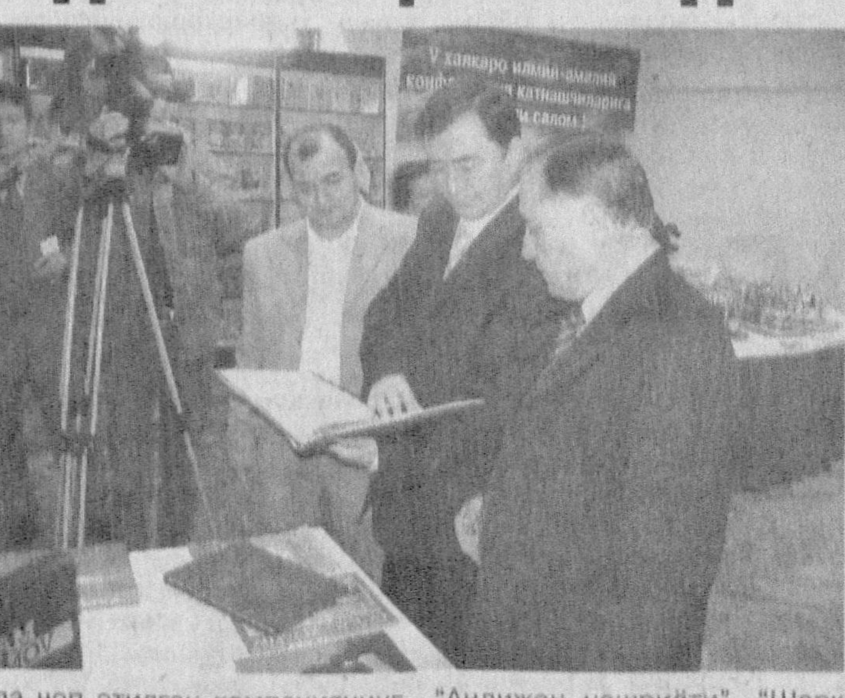

...да чоп этилган компаниянинг юқори сифатли ранг-баранг китоблари "Шарқ зиёкори" китоблар маркази ва унинг жойлардаги филиаллари орқали аҳолига етказиб берилаётир.

дир. Айниқса, компания матбаачиликнинг ватани бўлмиш Германия билан яқин ҳамкорликни йўлга қўйган. Босмахоналарда ўрнатилган ускуналарнинг асосий қисми Германиянинг "Man-Palmag", "Ziglas", "Kolbus", "Miller-Martin", "Planeta" сингари машҳур фирмаларида ишлаб чиқарилган. Мана шундай замонавий ускуналар воситасида чоп этилган компаниянинг юқори сифатли ранг-баранг китоблари "Шарқ зиёкори" китоблар маркази ва унинг жойлардаги филиаллари орқали аҳолига етказиб берилаётир.

Корхонанинг 2005-2007 йилларга мўлжалланган илмий-техник ривожланиш концепцияси ишлаб чиқилган. Бундан кўзланган асосий мақсад ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдир. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, компания таркибида фаолият юритаётган "Андижон нашриёти", "Шарқ зиёкори", "Ишлаб чиқариш-тижорат маркази" ҳамда "Овқатланиш ва савдо комбинати" сингари очиқ турдаги акциядорлик жамиятларида олиб борилаётган ишлар ҳам оқилона йўлга қўйилган. Кенг имкониятларга эгалиги, сифатли маҳсулотлари билан республикамиз матбаачилигида ҳар жиҳатдан етакчи ўрин тутиб келган "Шарқ" НМАК мана 15 ёшга тўлди. Яқинда шу муносабат билан бўлиб ўтган «Экспортга йўналтирилган ҳар хил турдаги маҳсулотларни тайёрлашда илмий-техника ютуқларидан фойдаланиш» мавзусидаги 5-Халқаро илмий-амалий конференцияда ҳам компаниянинг босиб ўтган йўли, истиқлол йилларида эришган ютуқлари санаб ўтилди.

Конференциянинг очилиш маросимида сўзга чиққан корхона бош директори О.Юнусов компаниянинг кейинги ривожланиш босқичлари ҳамкорлик алоқаларининг кенгайишига боғлиқ эканини таъкидлади.

Конференцияда "SPPM" фирмасининг ҳудудий вакили А.Варламов, "Формат" МЧЖ директори Ю.Сергеев ҳамда "ТзПК" очиқ акциядорлик жамияти вакилларининг ахбороти тингланди. Йиғилганлар "Шарқ" НМАК жамоасини компаниянинг 15 йиллиги билан қизғин табрикладилар.

Раимқул СУЯРОВ,
"Ишонч" мухбири

Тадбир

ХАЛҚАРО ФОРУМ

Пойтахтимиздаги "Интерконтинентал" меҳмонхонасида "Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш"га бағишланган форум бўлиб ўтди. Унда Марказий Осиё республикалари соғлиқни сақлаш вазирликларининг ҳамда бир қатор халқаро ташкилотларнинг вакиллари иштирок этишди. Форум қатнашчиларининг диққат-эътибори оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, болалар ўлими, камқонлик ва темир танқислигининг олдини олиш борасида олиб борилаётган ишлар юзасидан фикр алмашиш, шунингдек, бу борада тажриба алмашиш масалаларига йўналтирилди. Анъанавий ўтказилаётган форум бу сафар ЮНИСЕФ, Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамкорлигида ташкил этилди.

Очилиш маросимидан сўнг ҳар бир давлат иштирокчиларининг маърузаси тингланди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири Ф.Назировнинг "Ўзбекистон Республикасида она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишни ташкил этиш ҳақида"ги маърузасида она ва бола саломатлигини сақлаш бўйича давлат дастурининг амалга оширилиши ҳамда аҳоли саломатлигини таъминлашда бепул, юқори сифатли технологиялар ёрдамида хизмат кўрсатиш борасидаги муаммолар ва уни ҳал этиш чоралари тўғрисида таклифлар билдирилди.

— Форумдан умидимиз катта, — дейди ЮНИСЕФнинг МДҲ ва Марказий, Шарқий Европа мамлакатлари бўйича минтақавий бюроси директори Мария Калавис хоним. — Шу пайтгача Марказий Осиё давлатларида она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишга доир турли лойиҳалар ишлаб чиқилган. Унинг асосий мақсади ўлим ҳолатини йўқ қилиш. Бу, нафақат ушбу давлатлар миқёсида, балки бутун дунё мамлакатлари бўйича амалга оширилиши лозим бўлган муҳим вазифадир.

Мактуба МЎМИНОВА,
"Ишонч" мухбири

Ислом КАРИМОВ:

Бугунги кунда тўрт мучаси соғ, куч-ғайрати бор, энг муҳими, меҳнат қилишга иштиёқи ва интилиши бўлган одамларни иш билан таъминлаш масаласи ҳукуматнинг, барча бўғиндаги давлат идораларининг асосий вазифаси бўлиши керак. Биз амалга ошираётган дастурлар ва чора-тадбирлар аввало инсон манфаатларини таъминлашга қаратилиши зарур.

ИНСОНГА

Фарида БАҚОЕВА,
Ўзбекистон Республикасининг инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий маркази бўлим мудири

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯСИ

энг муҳим масала

Марказий Осиёдаги меҳнат ресурсларининг 40 фоизи Ўзбекистон ҳисобига тўғри келади. 2000 йил маълумотига қараганда, 12 миллион 594 минг киши меҳнатга лаёқатли бўлиб, бу мамлакат аҳолисининг 51,1 фоизини ташкил қилади.

Янги ишчи ўринлари ва аҳоли ўсиш суръати ўртасидаги номутаносиблик, табиийки, аҳолини иш билан таъминлашни қийинлаштиради ва ташқи меҳнат миграциясини келтириб чиқаради.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, миграция алоқаларининг ҳудудий жиҳатдан кенгайиб бориши ўз-ўзидан ҳам ижобий, ҳам салбий тенденцияларнинг пайдо бўлишига туртки бермоқда.

Ижобий жиҳатлар кўп: улар сирасига фуқароларнинг ишга жойлашиш имкониятлари кенгайиши, бошқа мамлакатларда ишлашни хоҳловчиларнинг ортиши билан хорижга чиқиш шароити бўлмаганлар учун иш ўринларининг бўшаши, маҳаллий аҳоли мослашувчанлигининг янги босқичга кўтарилиши, аҳолининг муайян даражада қишлоқдан шаҳарга оқиб ўтиши, тадбиркорлик ва инвестиция фаолиятининг рағбатлантирилиши, мамлакатга валютанинг кириб келиши ва ниҳоят, кадрлар малакаси умумий даражасининг ошишини киритиш мумкин.

Юқорида зикр этиб ўтилганидек, салбий ҳолатлар ҳам йўқ эмас. Булар: ишлаб чиқариш тармоқларидан кадрларнинг узоқлашиб, малакали ишчи кучларининг тарк этиши ва энг ачинарлиси, бошқа давлатларга бориб қолган фуқаролар ҳуқуқларининг поймол этилишидир.

Мамлакатимизда ишчи кучларининг кўчиб юришини мувофиқлаштириш билан Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг ташқи меҳнат миграцияси масалалари бўйича Агентлиги шуғулланади. Мазкур давлат идораси лицензия бериш, хорижда юрган Ўзбекистон фуқаролари ҳамда республикамиздаги чет эллик фуқаролар фаолиятини назорат қилиш вазифасини адо этади. Масалан, 1995-2000 йилларда 7 мингдан зиёд юртдошларимизга Агентлик томонидан Жанубий Кореяга кичик ва ўрта корхоналарида ўқиш ва ишлаш учун йўлланма берилди. Шунингдек, турли касбдаги бир қанча мутахассислар Япония, Малайзия, Бирлашган Араб Амирликлари каби мамлакатларга юборилди.

Афсуски, бугунги кунда ташқи миграциянинг каттагина қисми бошқарилмайдиган каналлар орқали амалга оширилмоқда, бу демакки, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ўз ҳолига ташлаб қўйилмоқда. Бошқача айтганда, бошқарилмайдиган миграция нимагадир эга бўлиш билан бир қаторда, кўплаб йўқотишларга ҳам сабаб бўлаётир.

Жамият, давлат ва фуқаро манфаатларига бирдек таааллуқлигини эътиборга олиб, шунингдек, миграция соҳасида юзага келган ҳолатдан келиб чиққан ҳолда барқарорликни таъминлаш ва муносабатларни олдиндан башорат қилиш имкониятларини сақлаб қолиш мақсадида ушбу масаланинг қонун йўли билан тартибга солинишига эришиш лозим. Миграция жараёнининг ҳуқуқий таъминоти эмиграция ва иммиграция, вақтинча четга чиқиш ва кириб келиш, шунингдек, хорижликларнинг мамлакатимиз ҳудудида яшаши, ички миграция ва бошқа масалалар ечимини топишига қаратилган қатор қонунчилик актларини қабул қилишни тақозо этади.

Хусусан, «Ташқи меҳнат миграцияси тўғрисида»ги қонунда махсус орган — ташқи меҳнат миграцияси масалалари бўйича Агентликнинг ҳуқуқий мақомини мустаҳкамлаб қўйиш, унинг хорижда меҳнат фаолияти билан машғул Ўзбекистон фуқаролари ҳуқуқларини амалга оширишга кўмаклашиш хусусида ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилаб олиш зарур. Қонуннинг махсус бўлимида ушбу органнинг нафақат фуқароларни хорижга юборишни ташкил қилиш, шунингдек, уларнинг иш берувчилар томонидан ижтимоий-иқтисодий ҳимояланиши, фуқароларнинг хориждан қайтгандан кейин ишга жойлашишига бўлган ҳуқуқларини таъминлаш бўйича мониторинги белгилаб олиниши керак. Худди шу бўлимда Агентликнинг фуқароларни хорижда ишга жойлаштириш, уларни чет мамлакатда ишлашга танлаб олиш ва тайёрлаш тартиби билан бевосита шуғулланадиган минтақавий хўжалик ҳисобидаги бюролари фаолияти билан боғлиқ масалаларни ҳал қилиш лозим.

Ҳар ҳолда «Ташқи меҳнат миграцияси тўғрисида»ги қонун меҳнат мигрантлари халқаро-ҳуқуқий ҳимояси механизмига республикамизнинг қўшилиши йўлида зарурий босқич бўлиши, шубҳасиз.

Айрим МДҲ мамлакатларига қиёсан қараганда Россиядаги аҳволни яхши деб баҳолаш мумкин. Лекин бу иш ўрни ва яшаш даражаси учун касаба уюшмалари олдида муаммо йўқ, дегани эмас.

Хўш, Россия касаба уюшмалари буларни ҳал қилишда нималарга тўқнаш келмоқда?

Людмила ТИХОНОВА,
Россия Мустақил касаба уюшмалари Федерацияси ижтимоий-меҳнат муносабатлари бўлим мудири ўринбосари

СУРАТИ ЯХШИ

сийратида кемтик жойлар кўп

Ишсизлик даражаси ҳамон юқорилигича қолмоқда. Россия меҳнат бозорининг ўзига хослиги шундаки, Халқаро меҳнат ташкилоти методикаси бўйича аниқланган ишсизлар сони билан (5,6 млн) Бандлик хизматида рўйхатга олинган ишсизлар сони (1,8 млн) ўртасида катта тафовут бор. Бошқача айтганда, Бандлик хизматига ишсизларнинг 30 фоизигина келмоқда, бу эса мамлакатда фаолият юритаётган ушбу хизматнинг самарадорлиги жуда паст эканлигидан далолатдир.

Меҳнат бозоридаги тиғизлик борасида ҳам минтақалар ўртасида катта фарқ мавжуд. Мисол учун, Липецк вилояти, Москва ва Санкт—Петербург шаҳарлари, Краснодар ўлкасида рўйхатга олинган ишсизлар сони 1 фоиздан ошмагани ҳолда, Чеченистон республикасида 74,9 фоиз, Ингушетияда 22,2 фоиз, Тыва республикасида 10,4 фоизни ташкил этади. Ишсизларни моддий қўллаб-қувватлаш даражаси ҳам пастлигича қолмоқда. Икки йилдирки, ишсизларга тўланадиган нафақа миқдори кўриб чиқилгани йўқ, бу эса уларнинг харид қилиш лаёқатининг 20 фоизга йўқолишига олиб келди. Бундан ташқари, ишсизлик бўйича белгиланган нафақа миқдори ҳеч бир иқтисодий ва ижтимоий маъно касб этмайди, чунки у ҳеч қандай мантиққа асосланган эмас.

Шуниси ажабланарлики, 6 миллионлик ишсизлик ҳукм сураётган бир паллада амалда иқтисодиёт малакали кадрлар етишмаслигини бошдан кечиришга мажбур бўлмоқда. Ҳозирда мавжуд бўлган касб-ҳунар таълими ва билим бериш тизими меҳнат бозори талабларига етарли даражада жавоб бермайди. Малакали кадрларга бўлган эҳтиёжни белгиловчи технологиянинг ўзи йўқ. Иш берувчилар эса кадрлар тайёрлашни молиялаштиришни ўйлаб ҳам кўрмайдилар. Боз устига бандлик сифати пасайиб бораётир. Кўп ҳолларда иш ўринларини самарали деб бўлмайди, чунки у муносиб иш ҳақи билан таъминланмаган, иш ўринларининг тўртдан бир қисмида иш ҳақи тирикчилик учун зарур энг кам миқдордан ҳам кам.

Яна бир гап. Яширин иқтисодиёт кўлами тобора кенг қулоч ёзиб, иқтисодий ва ижтимоий хавф-хатар кучайиб бормоқда. Энг ёмони, яширин меҳнат муносабатлари шундай соҳаки, бу борада меҳнат қонунчилиги «ишламайди», ишга таклиф қилинганлар ҳам асосан меҳнат бозорига биринчи марта бош суққан ғўр ёшлар ва муҳожир ёлланма ишчилардир. Расмий рақамлар тили билан айтганда, яширин иқтисодиёт 11 миллиондан зиёд одамлардан арзон ишчи кучи сифатида фойдаланмоқда.

Жорий йил учун белгиланган меъёрга кўра, меҳнат фаолиятини амалга ошириш учун расман 329 минг муҳожир Россияга келган. Амалда эса, экспертларнинг маълумотига қараганда, улар 10-15 миллионни ташкил этади. Одатда бу тоифа кишилар яширин бозорга жалб этилиб, жуда оғир шароитда ишлаш ва яшашга маҳкумдирлар. Жуда паст иш ҳақи, тўла ҳуқуқсизлик ва ҳимояланиш имкониятларининг йўқлиги Россия қонунчилигини обрўсизлантирибгина қолмасдан, бюджетга солиқ тушумининг кескин камайишига ҳам сабаб бўлмоқда. Бу эса, ўз навбатида айрим ижтимоий масалалар ечимини номуайян муддатга кечиктириш деганидир.

Россия касаба уюшмалари халқаро касаба уюшмалари ҳаракатининг таркибий қисми ва у ҳам барча мамлакатлар ишчи-ходимлари ва касаба уюшмалари бир-бирини ҳимоя қила олиши ва қўллаб-қувватлаши тарафдоридир. Касаба уюшмалари нуқтаи назари аниқ: Россияда нолегал ишчи кучларидан фойдаланишга йўл қўйиб бўлмайди.

Биз легал муҳожирлик тарафдоримиз. Токи улар Россия ҳудудида меҳнат фаолиятини амалга ошириш баробарида тиббий хизмат, таълим, ижтимоий суғурта, ҳуқуқий ҳимояга эга бўлишсин. Самарали миграция сиёсати нафақат муҳожирлар жўнаётган ва уларни қабул қилаётган томонлар манфаатларига мос келиши, шунингдек, иқтисодиёт ва жамият истиқболлари учун хизмат қилиши керак. Бу муносабатлар ҳуқуқий ва амалий жиҳатдан барчани қаноатлантириши лозим. Биз бунинг уддасидан чиқишимиз мумкин.

Ариф ИБРАГИМОВ,
Озарбайжон касаба уюшмалари конфедерацияси бош мутахассиси

ЕТТИ ЎЛЧАБ БИР КЕСМАСА БЎЛМАЙДИ

Кейинги йилларда Озарбайжон Республикаси ижтимоий-иқтисодий тараққиётда бир мунча юқори муваффақиятларга эришди. Макроиқтисодиёт сиёсати иқтисодий барқарорликка асос солди, хорижий сармояларни киритиш иқтисодиётни жадаллаштириш омили бўлди. Ўтган йил якунларига кўра, Озарбайжон дунёдаги энг тез ривожланаётган мамлакат деб эълон қилинди. Боку-Тбилиси-Жайхон нефт қувури орқали нефт жўнатиш, шунингдек, яқин истиқболда Боку-Тбилиси-Эрзерум газ қувури орқали газни экспорт қилиш мамлакат иқтисодиётини 3 баробар оширишга имкон беради. Бу Озарбайжоннинг ўртача даромад оладиган мамлакатлар сафидан чиқиб олишига шароит яратади.

Шу билан биргаликда камбағаллик (30%), юқори даражадаги ишсизлик, ижтимоий хизматларнинг паст даражада эканлиги, мамлакат инфраструктурасидаги номувофиқликлар қатор қийинчиликлар туғдирмоқда. Озарбайжон мавжуд муаммоларни нефтдан келадиган даромад ҳисобидан бартараф этишга умид боғламоқда. "Қора олтинни ақл олтинига айлантириш"ни устувор шиор қилиб белгилаганлиги ҳам шундан.

Ҳозирги пайтда 2006-2015 йилларда "Камбағалликни камайтириш ва иқтисодиётни барқарор ривожлантириш" дастури лойиҳаси тайёрланиб Вазирлар Маҳкамасига киритилган. Шу билан бирга, 2004-2008 йилларда минтақаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш давлат дастури муваффақиятли адо этилмоқда. Унинг мақсади жойларда нефт секторига боғлиқ бўлмаган 600000 янги ишчи ўрнини яратишдан иборат. Ўтган даврда 450000 ишчи ўрни яратилган бўлиб, шундан 85 фоизи қишлоқ жойларига тўғри келади. Кейинги йилларда мамлакатда ёшларни ишга жойлаштириш бўйича қўшимча имкониятлар яратилди. Халқаро миқёсда ҳам Озарбайжондаги бу муаммога жиддий эътибор қаратилмоқда. 2003-2004 йилларда Халқаро меҳнат ташкилотининг ёрдами билан бандлик истиқболи ҳаракат дастури тайёрланиб, Республика президенти девони тасдиғига киритилганлиги замирида ҳам ана шу устувор вазифа ётибди.

Олиб борилаётган саъй-ҳаракатларга қарамасдан, эътироф этиш лозимки, меҳнат бозоридаги инқирозни бартараф этиш қийин кечаяпти. Бунга сабаб мустақилликка эришгандан кейин иқтисодиёт жараёнидаги бузилишлар ва бошқа давлатлар билан алоқаларнинг узилганлигидир.

Айни пайтда касаба уюшмаси меҳнатга муносиб ҳақ тўлаш, маълумотига яраша иш билан таъминлаш, меҳнат хавфсизлиги муаммоларини бартараф этиш билан машғул. Бугунги кунда йигит ва қизларнинг меҳнат шароитидан норозилиги, иш излаб хорижга кетишга мажбур бўлаётганликлари бизни ташвишлантирмоқда. Тўғри, меҳнат миграциясининг ёмон томони йўқ. У илгари ҳам бўлган, бундан кейин ҳам бўлади. Бундан ташқари, аҳолининг меҳнат миграцияси меъёрида, ривожланган жамиятга хос бўлиб, унинг равнақини намойиш қилади. Шу билан бирга миграция жараёнини ўрганиб, тегишли баҳоламасдан минтақада иқтисодиётни ривожлантириш, ишлаб чиқарувчи кучларни тўғри жойлаштириш, ижтимоий-иқтисодий ва демографик жараёнларни тартибга солиш мумкин эмас.

Афсуски, бу жараёнга амалда етарли эътибор берилмаяпти. Аҳолини ишга жойлаштириш ва ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш масаласига лоқайдлик қимматга тушмоқда. Боз устига, республикада ҳозирги пайтда миграциянинг барча тури - қочоқлар, кўчиб келишга мажбурлар кўпайиб бораётганлигини ҳам таъкидлаш жоиз. Каспий денгизидаги экологик муаммолар 405000 кишини ўз бошпанасини ташлаб кетишга мажбур этганлиги ҳам яра устига чипқон бўлди.

Кейинги йилларда Озарбайжон иқтисодиётини ривожлантиришнинг жадаллашганлиги, мамлакатнинг геополитик ҳолати, тарихий Ипак йўлининг тикланиши, Боку-Тбилиси-Жайхон нефт қувури ва яқинда Боку-Тбилиси-Эрзерумнинг ишга туширилиши минтақада миграция жараёнларини кучайтириш эҳтимоли бор. Шунинг учун республикада аҳоли миграцияси жараёнини тартибга келтириш бўйича дастур мажмуини ишлаб чиқиш, бу тизим фаолиятини мувофиқлаштирувчи хизматни жорий этиш зарур. Умид қиламизки, бунда халқаро ташкилотларнинг ёрдами катта бўлади.

Бозор иқтисодиёти шароитида меҳнатга лаёқатли аҳолининг бандлиги муаммоси энг муҳим ва ижтимоий аҳамиятга молик вазифалардан ҳисобланади. Агарда шу маънода сўз юритадиган бўлсак, «Евроосиё Иқтисодий Ҳамжамиятига аъзо мамлакатларда бандлик ва меҳнат миграцияси муаммолари»га бағишланган илмий-амалий конференция катта аҳамиятга эга.

Д.ШЕРИМҚУЛОВ,
Қозоғистон Республикаси Жанубий Қозоғистон вилояти касаба уюшмалари кенгаши раиси

ҲАМКОРЛИКДА ИШЛАШ

муаммоларни ҳал қилади

Ўзбекистонда бўлганидек, Қозоғистон республикасида ҳам касаба уюшмалари фуқароларнинг меҳнатга бўлган конституцион ҳуқуқини таъминлаш, уларнинг эркин иш танлаш ва сермаҳсул бандлиги учун зарур қулайликларни яратиб беришда давлат органлари билан мустаҳкам ҳамкорликни йўлга қўйган. Ҳозирги кунда ҳукумат билан 2005-2006 йилларга мўлжалланган бош битим ҳаракатда. Бундан ташқари, 20 та тармоқ, 16 та вилоят битимлари тузилган. Корхона ва ташкилотларда ҳам жамоа шартномаларини тузиш кўпайган. 2005 йилнинг охирига келиб уларнинг сони 14 минг 722 тага етди. Бу 2004 йилга қараганда 644 тага кўп демакдир.

Жамоа шартномаларида меҳнат жамоаси ва иш берувчи мажбуриятлари ўз аксини топган. Корхона ва ташкилотларнинг бир меъёрда ишлаши, иш ҳақини ошириш, ишчиларга қўшимча имтиёз бериш, меҳнат муҳофазасини кучайтириш, ишловчилар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш муҳокамаси каби масалалар шулар жумласидандир.

Касаба уюшмалари республикамизда қабул қилинаётган қонунлар муҳокамасида ҳам фаол иштирок этмоқда. Масалан, республика парламентида касаба уюшмалари иштирокида меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимоясига оид ҳужжатлар қабул қилинди ва мавжудларига ўзгартишлар киритилди. Натижада кўп болали оилалар, ногирон ва бошқа ижтимоий ҳимояга муҳтожларнинг нафақа пули сезиларли даражада кўпайди.

Шунингдек, касаба уюшмалари иштирокида 2005-2007 йилларга мўлжалланган республика миқёсидаги дастур қабул қилинди. Булар меҳнатни муҳофазалаш ва хавфсизлигини таъминлаш, аҳоли бандлиги, ижтимоий ислоҳотларни чуқурлаштириш дастурларидир.

Бундан ташқари, касаба уюшмалари Федерацияси барча битим ва жамоа шартномаларига янги иш ўринларини яратиш, бандликни таъминлаш бўйича чоралар кўриш бўйича бандлар киритишга муваффақ бўлди. Бандлик муаммоси касаба уюшмаларининг фаол иштирокида уч томонлама комиссияда кўриб чиқилди. Унда бандликни таъминлаш ва янги иш ўринларини яратиш масалалари бўйича чора-тадбирлар белгиланди. Республиканинг кўплаб ҳудудларида ижроия органлари ва касаба уюшма ташкилотлари саъй-ҳаракати билан кичик ва ўрта бизнес ривожланмоқда. Оқибатда 2000 йилдан бошлаб иқтисодиётда катта ўзгариш бўлди. Меҳнаткашлар бандлиги ўсди.

Лекин ички бозорда иш жойлари мавжуд бўлишига қарамай, вакант жойлар кўп. Чунки иш бозорида «дипломли» ишсизлар етарли. Аммо техник ва ўрта касб-ҳунар билим юртларини тамомлаганлар етишмайди. Шунинг учун бу борада ЕИҲга аъзо мамлакатлар билан ҳамкорликда ишлаш ҳамма учун фойдалидир. Бунинг учун яширин миграцияни легаллаштириш керак. Ундан кейин аёллар ва ёшлар ўртасида ишсизлик муаммоларини бартараф этиш, иш берувчиларнинг болали аёлларга муносабатини ўзгартириш лозим. Ҳамдўстлик мамлакатларидаги миграция масалаларини давлат монополиясидан чиқариш ҳам долзарбдир.

Юртимиз мустақиллигининг биринчи кунлариданоқ Ўзбекистон хотин-қизларининг жамиятдаги мавқеини оширишга катта аҳамият бериб келинмоқда. Давлатнинг инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасидаги устувор йўналишларидан бири – Бош Қомусимизда белгилаб қўйилганидек, эркаклар ва аёллар гендер тенглигини рўёбга чиқаришдир.

Фарида АКБАРОВА,
Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раисининг ўринбосари

АЁЛ АРДОҚҚА АРЗИР

Ўзбекистон Республикаси Марказий Осиёда биринчилардан бўлиб Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг "Хотин-қизларга нисбатан камситишларнинг барча шаклларига барҳам бериш тўғрисида"ги Конвенциясига қўшилди. 1995 йилда мамлакатимиз Президентининг "Ўзбекистон Республикасида давлат ва жамият қурилишида хотин-қизларнинг ролини ошириш чоралари ҳақида"ги Фармони 2004 йилда эълон қилинган "Ўзбекистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар ҳақида"ги Фармонининг мантиқий давоми бўлиб, у хотин-қизлар ҳаракатининг ривожи ва уни янада такомиллаштириш учун янги имкониятлар эшигини очди. Хотин-қизлар имкониятини намоён қилиш ва амалга ошириш йўлларини белгилади.

Хўш, хотин-қизлар қўмитаси фаолиятининг асосий йўналишлари нималардан иборат? Бу борада қуйидагиларни келтириб ўтиш мумкин:

- хотин-қизларни ижтимоий-ҳуқуқий қўллаб-қувватлаш доирасида умуммиллий сиёсатни жорий этиш бўйича амалий чораларни ишлаб чиқиш ва ҳаётга татбиқ этиш, оналик ва болаликни қўллаб-қувватлаш, хотин-қизларнинг профессионал, жисмоний, маънавий ва ахлоқий ўсишини фаоллаштириш, уларнинг социал ва ижтимоий-сиёсий аҳамиятини ошириш;

- жамиятда хотин-қизларнинг ўрнини оширишга йўналтирилган нодавлат нотижорат ташкилотлари фаолиятини мувофиқлаштириш ва самарали мониторингини ўтказиш, уларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, республика хотин-қизлар ташкилотларининг илғор тажрибаларини ўрганиш ва кенг ёйиш, уларнинг ҳаракатини хотин-қизлар ҳуқуқини ҳимоя қилиш бўйича халқаро ҳаракатга қўшиш;

- соғлом оилани шакллантириш масалалари бўйича давлат ва жамоат ташкилотларининг аёллар ва оилавий спортни ривожлантириш, соғлом ҳаёт тарзини тарғиб этиш бўйича ўзаро ҳамкорлигини йўлга қўйиш;

- оилада, маҳаллада, меҳнат жамоасида, ўқув юртларида хотин-қизларнинг диний-маърифий билимларини ошириш, хотин-қизлар онгига ёт ғояларни киритишга уринишларга қарши кураш олиб бориш;

- ёшлар орасида иқтидорлиларини аниқлаш ва кадрлар заҳирасини яратиш;

- хотин-қизлар бандлиги масалаларини ҳал этиш, уларнинг меҳнат шароитини яхшилаш, айниқса, қишлоқ жойларида, корхона, муассаса ва ташкилотларда уларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш чораларини кўриш.

Олдимизда турган вазифаларни амалга ошириш учун давлат ва жамоат институтлари, жумладан, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси, шунингдек, халқаро фондлар билан ҳамкорликни амалга ошириш зарур. Хотин-қизларнинг иқтисодий фаоллиги (44%) эркакларга (56%) нисбатан пастдир. Хотин-қизлар учун анъанавий меҳнат доираси – маориф, соғлиқни сақлаш, маданият, санъат, фан, илмий хизмат кўрсатишда уларнинг ҳиссаси 70-76 фоизни ташкил этади. Иқтисодиётдаги раҳбарлик соҳасида хотин-қизлар 28,8 фоиздан иборат, холос. Айрим тармоқлар бўйича кейинги йилларда раҳбар хотин-қизларнинг сони ортмоқда. Умуман, хотин-қизлар орасида етакчилик сифатини намоён этиш учун кенг миқёсда таълим ва тарбия ишлари олиб борилмоқда. Шарқона илғор анъаналар асосида уларнинг ижобий фазилатларини, шу билан бирга, юксак маълумотли, ўз ҳуқуқини биладиган, ахборот технологиясига эга бўлган ҳолда жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ҳаётида фаол иштирок этадиган замонавий аёлни шакллантиришни тарғиб қилиш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Бу, албатта, ўз самарасини беради, деган умиддамиз.

2006 йил бошида рўйхатга олинган расмий ишсизларнинг хотин-қизлар 60,5 фоизини ташкил этган бўлса, эркаклар орасида 39,5 фоиздан иборат бўлганлиги қайд этилади. Сир эмаски, иш берувчилар хотин-қизларга туғруқ, бола парвариши учун таътиллар берилишидан "безиб" кўпроқ эркакларни ишга қабул қилишга уринишади.

Мамлакатимизда ҳар йили 400000 янги ишчи ўрни очилади. Шундан 40 фоиздан кўпроғи хотин-қизларга тегишлидир. Хотин-қизларга иш ўрнини яратиш бўйича 2005-2007 йилларга мўлжалланган махсус давлат дастури ишлаб чиқилган бўлиб, унинг тўла амалга оширилиши натижасида бу борадаги масала ечими янада осонлашади.

Хотин-қизлар ўртасида сўровлар, тадқиқотлар ўтказиб, бу борадаги вазият ўрганиб борилаяпти. Мавжуд камчиликларни бартараф этиш, аҳволни яхшилаш учун чоралар белгиланмоқда.

НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ИЖТИМОИЙ МУЛОҚОТ ЛОЗИМ

Қирғизистон касаба уюшмалари Федерацияси меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилиш бўлими мудири Светлана Семёнова билан суҳбат

— Светлана Федоровна, конференциядаги чиқишингиз қайси масалага бағишланди?

— Авваламбор мен аҳоли бандлиги ва меҳнат миграцияси барча мамлакатлар, айниқса, МДҲ мамлакатларида долзарб масалага айланмаганлиги хусусида гапирдим. Ҳар бир мамлакатда у ўзига хос тарзда ҳал қилинаётир. Шундай бўлса-да, унинг ечими учун муайян даражада умумий ёндошув даркор. Бу масала ҳукуматлараро ва касаба уюшмалари даражасида мулоқотга киришишни тақозо этади. Меҳнат миграциясини бошқариб туришда касаба уюшмаларининг роли айнан нималардан иборат бўлишини аниқлаб олиш зарур.

Конференция қатнашчилари учун ушбу йўналишда Қирғизистон касаба уюшмалари Федерациясида қандай ишлар амалга оширилаётганлигини эшитиш қизиқиш уйғотди, деб ўйлайман. Касаба уюшмалари тўғрисидаги Қонунга суянган ҳолда мамлакатимиз касаба уюшмалари бандлик бўйича давлат сиёсатининг шаклланиши ҳамда меҳнат миграцияси жараёнини бошқаришда қатнашмоқда. Барча қонунчилик актлари албатта касаба уюшмалари мутахассислари экспертизасидан ўтади. Шулардан келиб чиқиб айтиш мумкинки, Қирғизистон касаба уюшмалари меҳнат мигрантлари ҳуқуқлари ҳимоясида мустаҳкам турибди. Мисол учун, касаба уюшмалари Федерацияси уставида «ҳар қандай мамлакат фуқароси бошланғич касаба уюшма ташкилоти аъзоси бўлиши мумкин» деб ёзиб қўйилибди. Бу энг аввало, меҳнат мигрантларига тегишлидир.

Мулоҳаза учун яна бир фикрни ўртага ташлайман: Қирғизистон касаба уюшмалари хорижда ишлаётган ўз фуқаролари ҳуқуқларини ҳимоя қиладилар, агарки улар касаба уюшмаси билан алоқани йўқотиб қўймаган бўлсалар. Шундай қилиб, биз меҳнат миграцияси жараёнини бошқариш йўлида аниқ-равшан қадамлар қўймоқдамиз, бундан ташқари, мамлакат раҳбариятининг янги ишчи ўринлари яратиш, кам рентабелли ишлаб чиқариш корхоналарини қайта жонлантиришга йўналтирилган сиёсатини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаймиз.

— Сизнинг фикрингизча, касаба уюшмалари аҳолининг бандлиги ва меҳнат миграциясини бошқариш муаммосини ечишда қандай қилиб ўзаро ҳамкорлик қилишлари мумкин?

— Манфаатдор мамлакатлар ҳукуматлараро ва касаба уюшмалари даражасида меҳнат мигрантларига нисбатан уларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилишни кучайтиришга қаратилган томонлар ҳаракатини ўзида акс эттирган битимни имзолашга эришишлари лозим. Нолегал миграцияни қисқартиришга олиб борадиган чораларни назарда тутиш даркор. Ҳозирги ҳолат ўзгармаслигидан фақат битта томон, у ҳам бўлса иш берувчиларгина манфаатдордир — шу тариқа улар ўз даромадларини солиқ органларидан яширадилар, ходимлар билан меҳнат шартномаси тузмайдилар, мигрантларнинг бошқа ҳуқуқларини поймол қиладилар, жуда кўп ҳолларда пул мукофотларини тўламайдилар. Ўйлайманки, саъй-ҳаракатларни бирлаштириб, шундай иш берувчиларни соядан ёруғликка олиб чиқиб, бир томондан, уларга солиқ имтиёзларини жорий қилган ҳолда бизнес учун қулай шароит яратиб бериш, иккинчи томондан, қонунчиликни бузганлик учун масъулиятни ошириш (жиноий жавобгарликка тортишгача) лозим.

Хуллас, Евроосиё Иқтисодий Ҳамжамиятига аъзо мамлакатлар касаба уюшмаларининг гапни ўзаро бир жойга қўядиган масалалари анчагина. Ижтимоий мулоқотни йўлга қўйиш зарур. Ва албатта, ўз мамлакати ичкарисида, авваламбор, ҳар бир ходимга рисоладагидек меҳнат шароити яратиб бериш учун зўр бериб ишлаш керак. Ахир кишини бошқа мамлакатга бориб ишлашга ўз уйида олаётган маоши етарли эмаслиги мажбур қилишини ким билмайди, дейсиз.

— Ўзбекистон пойтахти сизда қандай таассурот қолдирди?

— Бунгача Тошкентда турли йилларда уч марта бўлган эдим. Шаҳрингиз ҳамиша ўз меъморчилиги, кўчаларининг саранжом-саришталиги, яшилликка бойлиги билан мафтун этиб келган. Аммо бу гал замонавий кўп қаватли бинолари билан ҳайратда қолдирди. Шаҳар бамисоли яшариб кетган каби. Илмий-амалий конференциядаги самимий ишчан муҳит ҳам менга ёқди.

А.КИРДЯНОВ суҳбатлашди

Баҳодир УМРЗОҚОВ,
Г.В.Плеханов номли Россия иқтисодиёт академиясининг Тошкентдаги филиали доценти, иқтисодиёт фанлари номзоди

ТАБИИЙ ЖАРАЁН

Мамлакатимиз мустақилликка эришгандан сўнг бозор иқтисодиёти шароитига ўтилгач, меҳнат миграцияси кучайди. Шу ўринда бир савол туғилади. Республикамиз фуқаролари бу масалага қандай қарашмоқда? «Ижтимоий фикр» Республика маркази томонидан ўтказилган тадқиқотлар натижалари ҳақида тўхталиб ўтадиган бўлсак, 85 фоиз сўровда иштирок этган ватандошларимиз ўз юртларида ишлашни хоҳлайдилар. Лекин 23,8 фоиз фуқароларимиз маълум муддатга чет элга чиқиб, ишлаш истаги борлигини айтишган. Улар чет элда ишлаб, яхшигина даромад орттиришни бозор иқтисодиёти шароити учун оддий ҳол деб тушунишади.

Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, айни кунда меҳнат миграциясини мувофиқлаштириб турадиган аниқ давлат сиёсати даркор. Бу нарса, бир томондан, мамлакатимиз иқтисодиётини кучайтирса, иккинчи томондан, халқимизнинг турмуш фаровонлигини юксалтиради.

Ҳар бир ишнинг бошланишида қаршиликлар бўлиши табиий. Лекин республикамизда бандлик муаммоси ҳамда янги ишчи ўринларини яратиш масалалари ҳали тўла изга тушиб олмаганлиги сабабли меҳнат миграцияси масаласига ижобий ёндошмоқ керак. Чунки бу нарса бозор иқтисодиёти шароитида жамиятимизга каттагина фойда келтириши мумкин. Биринчидан, бу бандлик муаммосининг ижобий ҳал этилишига ёрдам беради. Иккинчидан, ҳар бир оила даромадини сезиларли даражада яхшилайди. Учинчидан, мамлакатимизга қўшимча валюта кириб келади. Натижада инвестиция имкониятларимиз кўпаяди. Тўртинчидан, Ўзбекистонга мигрантлар янги билим ва касб, юқори технологик корхоналарда ишлаш малакаси билан қайтишади.

Яна бир мисолни келтириб ўтиш жоиз. Республикамизда фаолият кўрсатаётган ҳар олти нафар тадбиркордан бири чет элда ишлаб келган. Айни вақтда ўзга мамлакатларда ишлаётган ватандошларимизнинг 30 фоизга яқини бошланғич капиталга эга бўлиш ҳамда кейинги фаолиятларини ўзимизда давом эттиришни мақсад қилиб қўйишган. Улар банклардан кредит олишмайди, ишни ўз сармоялари ҳисобидан давом эттираверишади.

Чет элларда ишлаётган фуқароларимизни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашда давлат ҳамда касаба уюшма органлари олдида қандай вазифалар турибди, деган савол туғилиши табиий. Давлат томонидан меҳнат миграциясини расмийлаштираётган ҳар бир фуқарога чет элга чиқиш ва ишлаш тўғрисида аниқ маълумот берилиши лозим. Ҳудудий ҳамда минтақавий меҳнат биржалари мамлакатимизда ҳамда чет элда ишчи кучига бўлган эҳтиёж ҳақида мунтасил равишда ахборот бериб боришлари лозим. Шунингдек, ўзбекистонлик мигрантлар мавжуд бўлган мамлакатлар билан икки томонлама ёинки кўп томонлама келишув тузилиши керак. Бу ҳужжат ўз навбатида мамлакатимиз фуқароларининг ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий кафолатларини қамраб олади.

Худди шундай келишувни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ҳамда ўша давлатларнинг Конфедерациялари ҳам тузишлари мумкин. Касаба уюшмалари миқёсида тузиладиган келишувларда мигрантларни ижтимоий ҳимоялаш, иш шароити, меҳнатга ҳақ тўлаш масалалари аниқ-равшан ўз аксини топиши шарт.

Мазкур давлатлараро ҳамда касаба уюшмалари ўртасида тузилаётган шартнома ҳамда келишувларда мигрантларга аниқ кафолатлар берилиши зарур. Ижтимоий кафолатлар борасида яна бир нозик жиҳатга алоҳида эътибор қаратилиши керак. Бу нарса мигрантларнинг оила аъзоларига тегишлидир. Агар шартномада мигрант янги иш жойига, яъни чет элга оила аъзолари билан бориши кўрсатилган бўлса, ижтимоий кафолатлар миқдори оила аъзолари сонидан келиб чиққан ҳолда белгиланиши зарур. Бундай ҳолатда иш берувчи мигрантнинг уй-жой билан таъминлаш, фарзандларини болалар боғчасига, мактабга жойлаштириш вазифаларининг бир қисмини ўз зиммасига олиши керак. Булар учун кетадиган маблағ ёлланма ишчининг келгусида ишлаб топадиган даромадлари ҳисобидан қопланади.

Мигрантларга ижтимоий кафолатлар беришдаги асосий масала уларга ҳақ тўлашни тўғри ташкил этишдир. Авваламбор, чет эллик фирма ҳамда компания эгалари мигрантларни таклиф этишдан асосий мақсади уларга мамлакатда белгиланган иш ҳақидан камроқ маош тўлашдир. Тузиладиган шартномаларда бунга адолат билан ёндошмоққа алоҳида эътибор қаратилмоғи зарур.

Меҳнаткаш-мигрант ҳамда унинг оила аъзолари мақоми Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Инсон ҳуқуқлари бўйича декларациясида ҳамда бошқа бир қатор ҳужжатларда белгилаб берилган. Шунингдек, 1990 йилда БМТнинг «Меҳнаткаш-мигрантлар ҳамда уларнинг оила аъзолари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳақида»ги Конвенциясида бу сўзнинг мазмуни аниқ ва лўнда кўрсатилган. У ўзга давлатда ишлаб, пул топаётган шахс. Оила аъзолари эса у билан никоҳда турган шахс ҳамда унинг фарзандларидир.

Гулноза САТТОРОВА,
Тошкент Давлат юридик институтининг ўқитувчиси

МИГРАЦИЯ ШАРОИТИДА

ҳам касаба уюшма ташкилоти тузиш мумкин

Юқоридаги ҳужжатга асосан ишлаётган ҳар бир мигрантнинг асосий ҳуқуқлари таъминланиши, ўзи ва оила аъзоларининг камситилишига йўл қўйилмаслиги, уларни ноқонуний йўл билан ҳуқуқлари бузилган ҳолда бошқа давлатларга олиб ўтишга қарши курашиш тамойиллари аниқ-равшан кўрсатиб берилган.

Шунингдек, мазкур ҳужжатда меҳнат муносабати соҳасида мигрантларнинг ҳуқуқларини суиистеъмол қилишни ман этиш, ўзга давлатга ишлаш учун борганларидан сўнг, лозим топса, касаба уюшма ташкилоти тузиш ҳуқуқи ҳам кўрсатиб ўтилган. Мигрант улар ишлаган мамлакатда меҳнат қилиб орттирган маблағлари ҳамда шахсий буюмларининг дахлсизлиги ҳам таъминланиши зарур. Мигрантлар истаган вақтда ўз давлатларига қайтиб келишлари ҳамда шу ерда қолиш ҳуқуқига эгалар.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг 97-сонли Конвенциясига мувофиқ Давлат қуйидаги мажбуриятларни ўз зиммасига олади. Мигрантларга ишга жойлаштириш хизматлари орқали ахборотларни бепул беради. Уларни чалғитувчи ҳар хил ташвиқотларга қарши чора-тадбирлар кўради. Жўнаб кетиш, тиббий хизматларни ташкил этиш, ишлаб топган маоши ёки жамғармасини ўз ватанига жўнатиш каби масалаларда кўмаклашади.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш лозимки, 1990 йилда БМТ томонидан қабул қилинган конвенция барча мигрантларга нисбатан қўлланилади. Уларнинг жинси, миллати, ёши, дини, сиёсий қарашларидан қатъи назар мазкур ҳужжатда кўрсатилган барча кафолатлар уларга тааллуқлидир. У бутун миграция давомида қўлланилади.

Ўзбекистонда ҳозирги шароитда ёшларнинг ўқиши, ишлаши ва чет элга вақтинча миграцияси юзасидан муайян ишлар қилинмоқда. Табиийки, четга қонуний-легал чиқадиган ёшлар ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоя қилинади. Нолегал оқимларни эса, афсуски, тартибга солиш ниҳоятда қийин. Бу нафақат ташқи, балки республика ичидаги меҳнат миграциясига ҳам алоқадордир.

Гулруҳ АЪЗАМОВА,
"Камолот" Ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши раисининг биринчи ўринбосари

ЁШЛАР – ЮРТ КЕЛАЖАГИ

Миграция сиёсатидан асосий мақсад ҳаммамизга яхши маълумки, меҳнат потенциалини самарали тақсимлашдир. Бу сиёсатни рўёбга чиқаришда касаба уюшмалари ва нодавлат нотижорат ташкилотларнинг ўрни катта. Улар аниқ моддий ёрдам кўрсатиб, ҳукумат билан мажбурий миграция муаммоларини ҳал қилиш, аҳолини ахборот билан таъминлаш, зарур масалалар бўйича ҳуқуқий ҳужжатлар билан таништириш бўйича ҳамкорликни йўлга қўйишади. "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши ташаббуси билан 2004 йилдан бошлаб республикада 40 та ёшлар ижтимоий хизмат маркази яратилди. Бу жараён ҳозирда ҳам давом этмоқда. Марказларда меҳнат миграцияси ва бандлиги юзасидан ёшларга ҳуқуқий ёрдам берилади.

Бу борада "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати қуйидаги йўналишлар бўйича иш олиб бормоқда:

ёшлар бандлиги ва меҳнат потенциали;
ёшлар тадбиркорлиги;
ёшлар миграцияси;
ёшлар саломатлиги;
ёшлар хавфсизлиги;
ёшлар ижтимоий интеграцияси;
ёшлар сиёсий фаолиятини ташкил этиш;
ёшлар ҳуқуқи;
бағрикенглик ва ижтимоий тотувлик;
носоғлом оилалар билан иш олиб бориш;
МДҲ давлатларидаги ёшлар ҳаёти билан танишиш;
жамият ҳаётининг барча доирасида ёшлар ташкилотлари ўртасида ҳамкорликни рағбатлантириш ва ҳоказо.

Ички миграция доирасида ҳам қарашлар турлича. Кўплаб ёшлар шаҳарга келиб таълим олаяпти ва ҳунар ўрганмоқда. Бу уларнинг касб маҳорати ва меҳнат фаолиятининг ошишига имкон бермоқда. Меҳнатнинг янги турларини ўзлаштираяптилар.

Ташқи миграция доирасида ёшларнинг дунёқараши ва фикрлаш миқёси кенгаймоқда. Меҳнат имкониятидан фойдаланиш, ҳаёт даражасини ошириш учун янги уфқлар очилаяпти. Меҳнат ва касб сафарбарлиги ривожланаяпти.

Афсуски, ёшлар миграциясининг хавфли томонлари ҳам бор. Улар ота-оналаридан, ўз юртининг маданияти, иқтисодиёти, ижтимоий кафолатларидан узоқлашади. Янги яшаш жойларида доимо ҳам қўллаб-қувватланавермайди.

Мамлакатнинг ички ва ташқи миграцияси глобал соҳа. Ундаги муаммоларни ҳал қилиш учун турли усуллардан фойдаланиш мумкин. Биринчи навбатда, ишсизлик масаласини ҳал қилиш керак. Бунинг учун таълим олган ва малакасини оширган ёшлар меҳнат бозорида ўз мамлакатларида муваффақиятга эришишларига ишониши керак.

ҚОНУНЧИЛИК ТАКОМИЛЛАШМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик Палатасининг меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси раисининг ўринбосари, юридик фанлари номзоди Шоира Умарова билан суҳбат

— Давлат ва шахс муносабатларини такомиллаштириш, хусусан, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини рўёбга чиқариш борасидаги янгиликлар, жумладан, меҳнат ҳуқуқининг кенгаяётганлиги давлат қурилишида ўтказилаётган ислоҳотлар мазмунини ташкил қилади. Шундай эмасми?

— Худди шундай. Ўзбекистон Республикасида меҳнат қилиш ва иш билан банд бўлиш соҳасида миллий қонунчиликни яратиш баробарида бу борадаги халқаро умумэътироф этилган принциплар тан олинди. Истиқлол йилларида қатор халқаро ҳужжатлар, жумладан, «Иш билан таъминлаш сиёсати тўғрисида»ги, «Бир хил қийматга эга бўлган меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларни тенг рағбатлантириш тўғрисида»ги, «Меҳнат ва машғулотлар соҳасидаги камситишлар тўғрисида»ги Конвенциялар ратификация қилинди. Ушбу ҳужжатлардаги асосий қоидалар Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларида акс эттирилди.

Фуқароларнинг иш билан таъминланиши соҳасидаги муносабатларни тартибга солиш мақсадида «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинди ва аҳолини иш билан таъминлаш соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий принциплари, меҳнат қилиш ҳуқуқи кафолатлари белгилаб қўйилди. Қонуннинг 7-, 8- ва 9-моддаларида аҳолининг айрим тоифаларини ишга жойлаштиришдаги кафолатлар белгиланган бўлиб, улар қўшимча иш жойлари, ихтисослаштирилган корхоналар, шу жумладан, ногиронлар меҳнат қиладиган корхоналар барпо этиш, иш ўргатишнинг махсус дастурларини тузиш, шунингдек, қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа чоралар мустаҳкамланди. Қонунда давлат бошқарув органларининг аҳолини иш билан таъминлаш соҳасидаги ваколатлари билан бирга иш берувчиларнинг бу борадаги вазифалари, шунингдек, касаба уюшмалари ва ходимлар бошқа вакиллик органларининг аҳолини иш билан таъминлашда иштироки ҳам кўрсатилди. Унга кўра, касаба уюшмалари аҳолини иш билан таъминлаш бўйича Ўзбекистон Республикасининг Қонунларини ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишга кўмаклашиш, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, иш берувчиларга аҳолини иш билан таъминлаш ва аҳолининг ижтимоий кафолатларига оид масалалар юзасидан таклифлар киритиш ҳуқуқига эга.

Мазкур Қонуннинг ижро механизмини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг қатор қарорлари, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари ишлаб чиқилган бўлиб, улар ҳам аҳоли бандлиги соҳасидаги муносабатларнинг ҳуқуқий асослари таркибига киради.

— Аҳолини иш билан таъминлаш соҳасидаги муносабатлар ривожланиб, мураккаблашиб бораётган шароитда бу соҳадаги яратилган қонунчилик шу куннинг талабига жавоб берадими?

— Мустақиллик туфайли мамлакатимиз эшиклари барча чет эл фуқароларининг меҳнат қилиш ва бошқа ҳуқуқларини амалга ошириши учун кенг очилиши билан бирга республика фуқароларининг ҳам истаган жойларида меҳнат қилишлари учун кенг имкониятлар яратилди. Лекин чет элда меҳнат фаолиятини амалга ошириш истагидаги фуқаролар ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг бу ҳуқуқлари қонунларимизда етарли кафолатланмаган. Ташқи меҳнат миграциясига оид муносабатларни тартибга солувчи меъёрий ҳужжатлар такомиллаштирилиши, уларни ҳаётга татбиқ қилиш механизми мукаммал ишлаб чиқилиши лозим. Шу мақсадда «Аҳоли миграцияси тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилиниши, унда чет эл фуқароларининг Ўзбекистон Республикасига меҳнат миграцияси ва Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг чет элда меҳнат фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқи белгиланиши, бу ҳуқуқларни амалга ошириш учун ваколатли органлар билан бирга фуқароларни чет элда ишга жойлаштириш бўйича хусусий бюролар ҳам фаолият юритиши мумкинлиги, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари белгиланиши керак.

Халқаро тажриба ва мамлакатимизда олиб борилаётган жамият ҳаётининг барча соҳасини либераллаштириш сиёсати талабларидан келиб чиқиб, ташқи меҳнат миграцияси соҳасида соғлом рақобат муҳити яратилиши лозим. Ана шу мақсадга қуйидаги вазифалар устувор қилиб белгиланиши мақсадга мувофиқ:

— ташқи миграция, шу жумладан, ташқи меҳнат миграциясига оид давлат сиёсатининг устувор йўналишларини белгилаш;

— ташқи меҳнат миграцияси муносабатларини тартибга солувчи ҳуқуқий асосларни такомиллаштириш;

— фуқароларнинг чет элларда меҳнат фаолиятини ташкил этиш бозорига турли мулкчилик шаклидаги субъектларни жалб этишнинг қонуний асосларини яратиш;

— мазкур қонуний асосларда ташқи меҳнат миграцияси фаолиятини лицензиялашнинг қатъий тартибини белгилаш;

— чет элларда меҳнат фаолиятини амалга ошираётган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тўғрисида маълумотлар базасини яратиш мақсадида ягона мониторинг тизимини йўлга қўйиш;

— махсус ваколатли давлат органи томонидан ташқи меҳнат миграцияси бозорида фаолият кўрсатадиган субъектларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш механизмини ишлаб чиқиш;

— чет элларда меҳнат фаолиятини юритишни ташкил қилиш, чет элларда ишлаётган Ўзбекистон Республикаси фуқароларини ҳимоя қилиш механизмларини яратиш;

— фуқароларнинг чет элда меҳнат фаолияти юритиш ҳуқуқини таъминлаш ва кафолатлаш борасида давлатлараро, ҳукуматлараро, идоралараро халқаро шартномалар ва келишувлар имзоланиши борасида аниқ чора-тадбирлар белгиланиши зарур, деб ўйлайман.

— Бугунги кунда бу борада Олий Мажлис Қонунчилик Палатаси олиб бораётган ишлар ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Бажонидил. Хусусан, ФМДПнинг Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари томонидан «Аҳоли миграцияси тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси тайёрланган. Бугунги кунда Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси ҳузурида тузилган махсус ишчи гуруҳи ушбу лойиҳа устида қизғин иш олиб бормоқда.

Шунингдек, «Ижтимоий ҳамкорлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини қабул қилиш ҳам режалаштирилган. Бундан мақсад иш берувчилар ва ходимларнинг ўзаро келишувини таъминлаш ҳамда давлат ҳокимияти органлари ва ўзини-ўзи бошқариш органларининг бу борадаги муносабатларини тартибга солишдир. Аниқроғи, бу қонун иш берувчи, ходимлар, давлат ҳокимиятининг ижро органлари, ўзини-ўзи бошқариш органларининг меҳнат ва иқтисодий масалалар юзасидан ижтимоий барқарорликни таъминлаш мақсадида ўзаро маслаҳатлашиб, биргаликда қарорлар ишлаб чиқиш ва жамоа шартномалари қабул қилиш борасидаги муносабатларнинг асоси ҳисобланиши зарур. Албатта, ушбу қонуннинг қабул қилиниши аҳоли бандлиги ва меҳнат муносабатларини таъминлашга муносиб хизмат қилади.

Суҳбатдош:
Довуд МАДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

• Ижодий портретга чизгилар

Элимизнинг севимли санъаткори, Ўзбек миллий академик драма театрининг иқтидорли актёри, Ўзбекистон халқ артисти Эркин Комилов, мана 40 йилдирки, ўзининг хилма-хил, бетакрор образлари билан кенг томошабинларнинг олқишига сазовор бўлиб келмоқда.

Унинг болалиги Хўжаободу Ўш шаҳрида ўтган. Онаси ўшлик бўлгани боис ҳам тез-тез йўлга отланиб туришарди. Кунларнинг бирида чамаси 5-6 ёш Эркинни онаси театрга олиб боради.

Халқ дарди — унинг дарди

Шу-шу ёш Эркинда санъатга ҳавас уйғонди. Ўрта мактабга ўқишга боргани, онаси билан Бобур номидаги Ўш вилоят мусиқали драма театрида илк маротаба "Равшан ва Зулҳумор" спектаклини кўришганини ҳали-ҳали эслайди. Йиллар ўтиб, ўрта мактабда нишонланадиган байрамлару тадбирларда Эркин фаол иштирок этадиган, Навоий, Бобур, Машраб шеърларидан ўқиб, тантанага файзу тароват киритадиган бўлди.

1960 йилда Хўжаободдаги улар яшаган қишлоқни сув босиб, вақтинча Ўшда, бобосининг уйида яшашади. Эркин дарсдан бўш вақтларида санъатнинг ўзига хос нозик сирларидан воқиф бўлиш мақсадида Ўш театрига саҳна ишчиси бўлиб ишга жойлашади.

Эркин 1964 йилда Тошкент санъат институтига ҳужжат топширди. Ўқиш баробарида у ҳозирги Миллий академик драма театрига ишга ҳам жойлашиб, кичик-кичик эпизодик ролларни ижро эта бошлади. Ҳам ўқиш, ҳам Миллий театр саҳнаси унинг маҳоратига доялик қилди. "Васса Железнова" спектаклида Храпов образини, "Скапеннинг найранглари" спектаклида Скапен, Нозим Ҳикматнинг "Севги фожеаси"да вазир образини яратди. Ўқишни муваффақият билан тугаллаган ёш санъаткор отахон театрда Комил Яшиннинг "Йўлчи Юлдуз"ида Аваз, кейинчалик эса Уйғун ва И.Султоннинг "Алишер Навоий" спектаклида Хондамир образларини ўзига хос тарзда ижро этди. Буни кўрган таниқли режиссёр Тошхўжа Хўжаев: "Театримиз яна битта санъаткор билан бойиди, у ҳам бўлса Эркин Комилов", дея хитоб қилди.

Эркин ҳар бир рол устида кечаю кундуз изланди, режиссёрлар билан ишлашдан чарчамади. Яратаётган ролларидан қониқмаса, режиссёрни ҳам ҳоли-жонига қўймаслиги билан ҳурмат қозонди. Аслида гап шунда эдики, Эркин Комилов ёшлигидан мана шундай тарбия кўрган, бошлаган ҳар қандай ишни маромига етказиб бажара олмаса, кечалари билан мижжа қоқмай чиқар, муддаосига етганидагина ўзини енгил ҳис қиларди.

Устоз санъаткор Шукур Бурҳоновнинг "Саҳнада ҳеч қачон ёлғон яшама. У сенинг ҳаётинг, фикр-ўйинг, насибанг. Халқ театрга сени кўргани эмас, дардлашгани келади. Нега ёлғондан куласан, нега юракдан йиғламайсан? Саҳнада ҳақиқий актёр эмас, чин инсон бўлиб яша", деган панду насиҳатлари ва ўгитлари Эркин Комилов учун дастуриламал бўлди. У ҳар доим саҳнага қадам қўяркан, устозининг сўзларини албатта ёдда тутади.

У ижро этган юзлаб роллар мухлисларга яхши маълум, образлари телетомошабинларни бефарқ қолдирмади. Биргина унинг "Гирдоб" телесериалидаги бош қаҳрамон Азиз Қосимов образини эслайлик. Ёш аспирант Азизнинг тортган азобларини саҳнада тасвирлаб бериш Эркин Комиловнинг ташвишларини янада орттириб юборганди. У уйда ҳам, кўчада ҳам "Азиз Қосимов" бўлиб яшади. Азиз Қосимов ҳалол, тўғрисўз, виждонли, доим адолатсизликка қарши курашувчи инсон. Аксарият яратган қаҳрамонлари ёвузлик билан яхшилик ўртасида кескин кураш олиб боради.

Эркин Комилов ижро этган роллар унинг ўзи учун ёзилгандек.

Кўп йиллар давомида театр саҳнасида, қатор видеофильмлар, "Оталар сўзи — ақлнинг кўзи" телекўрсатувларида ўзининг маҳоратини тинмай ошира бораркан, кино режиссёрларининг ҳам назарига тушди. Уни қатор бадиий фильмлар, телефильмларга таклиф этишади.

Ўзбекистон халқ артисти Пўлат Саидқосимов ўз шогирди ҳақида шундай дейди:

— Эркин шунақа актёрки, у доимо халқнинг дардли оламию хурсандчилиги билан ҳисоблашиб иш кўради. Бу борада кўпдан-кўп муваффақиятга ҳам эришди. Халқ "Гирдоб"ни кўргандан сўнг, Эркин иккаламизни ҳаётда ҳам ҳақиқий ота-бола бўлса керак, деб ўйлаганини эшитиб, роса қувонганман. Аммо биз ота-бола бўлмасак-да, анча қалинмиз. Талабалик йилларидаёқ унинг етук актёр бўлишига ишонардим. Эркиннинг энг катта бойлиги — касбини чин юракдан севишида. Унга ҳавас қиламан...

Ҳа, дарҳақиқат Эркин Комилов санъатни, театрни, актёрликни чин дилдан севади, бу буюк кошонага ҳар гал устозлари сингари таъзим ила ташриф буюради.

Устози Шукур Бурҳоновнинг "Мен ўз маҳоратимни баланд чўққига олиб чиқиш учун уч нарсага риоя қиламан. Буларнинг биринчиси, ўз ишимга муҳаббат ва садоқат, иккинчиси, кунлик фаолиятимнинг ажралмас қисмига айланиб қолган темир интизом, учинчиси, иложи борича халққа яқин бўлиш, унинг дардини тушунишга ҳаракат қилишдир", деган шиорига амал қилиб келмоқда.

Эркин Комилов беш қизу икки ўғилнинг отаси, кўплаб набираларнинг бобоси. Айниқса, кенжа фарзанди Авазбекдан умиди катта. Авазбек ёш бўлишига қарамай Навоий, Бобур ғазалларини ёддан ўқийди. У "Ўзбекфильм" ва "Қозоқфильм" студияси суратга олган "Зарба" фильмида Валижон образини яратди. Келгусида Авазбек отаси йўлидан бориб, катта санъаткор бўлса, ажабмас.

Серқирра ижоди билан мухлислари қалбидан чуқур жой олган иқтидорли санъаткор ҳозир ҳам тинимсиз изланишда. Ўзининг айтишича, ўйналмаган ролларию, образлари ҳали олдинда.

Раҳимжон ОРИПОВ,
«Ишонч» мухбири

Пойтахтимизнинг Чилонзор туманидаги 284-"Тонг юлдузи" мактабгача таълим муассасасида "Таълим тўғрисида"ги қонун ҳамда "Учинчи минг йиллик боласи" таянч дастури доирасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. 200 нафар бола тарбияланаётган ушбу масканда барча шарт-шароитлар муҳайё этилган. Жумладан, болажонларни жисмонан ва руҳан тарбиялаш, уларнинг фикрлаш қобилиятини ўстириш учун режалар ишлаб чиқилган.

— Ёш авлодни жисмонан соғлом, бақувват этиб тарбиялаш мақсадида "Ёш таэквондочилар клуби" ташкил этилди, — дейди боғча мудираси Раъно Ғаффорова.

Суратларда: мактабгача таълим муассасаси фаолиятидан лавҳалар.

А.АЛЛАМУРОДОВ
олган суратлар

• Руҳият

Ватан

Ватан — бешик... Қизимнинг бешиги, бир пайтлар менинг ҳам бешигим бўлган. Бешигимнинг бош тарафида бир дона кулча ҳам бўлган... Ҳозир ҳам бор. Ўша кулча ҳам ВАТАН! Негаки, ундан буғдойнинг иси келади, буғдойдан тупроқнинг... Тупроқнинг ўзи-ку ВАТАН!

Менинг уйим — Ватан, юзимга урилган шаббода — Ватан. Майин шаббода, онамнинг юзига ўхшаган, онанинг ўзи-ку — Ватан! Онамнинг чеҳрасида қуёш расми бор. Онамнинг бағрига ўхшаган қуёш, оловли қуёш, меҳрли қуёш... Қуёш-да — ВАТАН!

Тонгда чиққан қуёш кунни уйғотар, кун — ёруғ, бирам чиройли... Ҳар бир кунимиз — ВАТАН!

Сахий кун ўтади, тун яқинлашар, Оймомо мўралар олисдан. Оймомо! Хуш келдингиз, ўзингиз — ВАТАН!

Оймомонинг момомдек оқ сочлари бор. Моможон! Қўл очинг дуога, юрт тинч бўлсин! Ўзингиз — ВАТАН!

Омонлик сўраганингиз, дуо қилганингиз — Ватан! Юртда ўзимиз яшаймиз, ўзлигини англаган — ўзбекмиз! Ўзбекнинг белида белбоғи — Ватан! Дилида иймони — Ватан!

Ўзбекнинг тупроғи, юрти бус-бутун! БУТУНДИР ВАТАНИ — ҲУР ЎЗБЕКИСТОН!

Ҳафиза ҚЎЧҚОРОВА

• Эътироф

Ўзбекистон тараққиёт йўлидан дадил бораётган давлатлардан биридир. Зотан илдизи бақувват миллатнинг келажаги ҳам нурли бўлади. Айниқса, ўрта аср Уйғониш даврида бизнинг заминимиздан етишиб чиққан улуғ алломалар, муҳаддислар, давлат арбоблари яратган умрбоқий асарлар дунё илмий ва маданий ҳаётида алоҳида ўрин тутади.

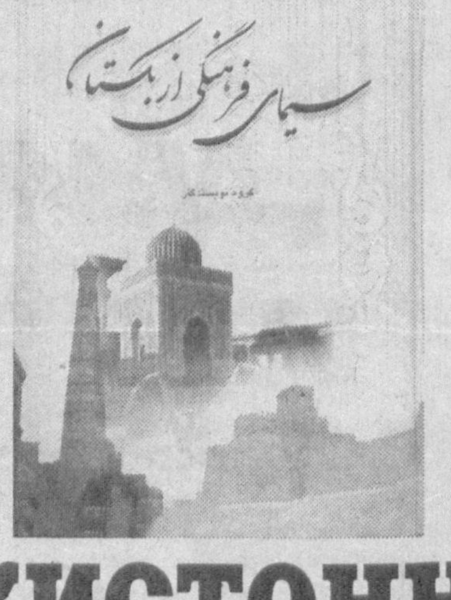

ЎЗБЕКИСТОННИНГ МАДАНИЙ СИЙМОСИ

Мустақиллик туфайли Ўзбекистонимизнинг халқаро алоқаларида янги давр бошланди. Истиқлолнинг ўн беш йиллиги арафасида Эрон Ислом Республикасида «Ўзбекистоннинг маданий сиймоси» деб номланган катта ҳажмдаги китоб босилиб чиқди. Эрон жамоатчилиги мазкур китобни катта қизиқиш билан кутиб олди.

Икки халқ ўртасидаги маданий алоқалар узоқ мозийга бориб тақалади. Фирдавсий, Ҳофиз, Саъдий, Ҳайём шеърияти мумтоз адабиётимиз намояндалари ижоди каби ҳар бир ўзбек хонадонида юксак қадрланади. Эрон усталари ва моҳир ҳунармандлари яратган амалий санъат буюмлари ўзбеклар ҳаётини безаган. Форс тили сарой тили бўлган ва бу тилда юксак бадиий ҳамда илмий асарлар яратилган. Икки халқ ўртасидаги умумий нуқталар, муштарак жиҳатлар бисёрдир.

Гавҳаршодбегим Машҳадда мадраса тиклаган. Бобомиз Алишер Навоий форс тилида «Девони Фоний» куллиётини яратиб, Машҳадда яшаган даврларида форс шоирларига раҳнамолик қилганлар.

Мустақилликка эришганимиздан кейин Эрон билан иқтисодий, маданий алоқаларимиз йўлга қўйилиб, йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда. Юртбошимиз Ислом Каримов икки марта давлат ташрифи билан Эронга ташриф буюрдилар. Ўз навбатида Эрон Ислом Республикасининг Президентлари Рафсанжоний, Муҳаммад Ҳотамий Ўзбекистонда бўлдилар. Олий даражадаги учрашувлар чоғида икки томон учун ҳам манфаатли ҳужжатлар имзоланди.

Ўтган давр Ўзбекистон учун янги уфқларни очиб берди. Кўп минг йиллик тарихга, маданиятга эга мамлакатимиз жаҳон миқёсида эътироф этилди. Эроннинг нуфузли халқаро «Ал-фидо» нашриётида чоп этилган «Сиймои Фарҳанги Ўзбекистон» («Ўзбекистоннинг маданий сиймоси») китоби ҳам бунинг ёрқин далилидир.

Эрон Ислом Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси маданий маркази собиқ сарраҳбари доктор Аббос Али Вафоий бошчилигидаги муаллифлар гуруҳи томонидан тайёрланиб, чоп этилган ушбу китоб 28 бобдан иборат бўлиб, ҳажми 45 босма табоқни ташкил этади.

Китобда Ўзбекистоннинг тарихи, тили, адабиёти, маданияти, дини, урф-одатлари, маросиму байрамлари, кундалик турмуш тарзи, таълим ва тарбия ҳақидаги мақолалар ўрин олган. Шунингдек, Ўзбекистон Фанлар академияси ва олий таълим муассасалари, республикамиздаги кутубхоналар, музейлар, матбуот, радио, телевидение, кино, мусиқа, жисмоний тарбия ва спортга алоҳида боблар ажратилган. Ҳар бир йўналиш бўйича маълумотлар батафсил баён этилган. Бундан ташқари, мустақил Ўзбекистоннинг айни вақтда халқаро ҳамжамиятдаги ўрни, мавқеи, мамлакатнинг ички ва ташқи сиёсатига холис ва юқори баҳо берилган.

Ўзбекистон маданияти ва санъати, гўзал табиатидан ҳикоя қилувчи сермазмун ва ўқишли китобни яратишда мамлакатимизда ва хорижда танилган олимлар, шунингдек, журналистлар ҳам қатнашган. Булар Аббос Али Вафоий, Шокиржон Олимов, Султонмурод Олимов, Бобохон Шариф, Саидбек Ҳасанов, Асқар Маҳкам, Алибек Саидов, Усмон Қорабоев, Камола Оқилова ва бошқалардир. Уларнинг Ўзбекистон тарихи, маънавият тизими, фани, маданият масканлари, оммавий ахборот воситалари, кино ва мусиқа санъати, театри, меъморчилик, халқ амалий санъатига бағишланган салмоқли мақолалари чуқур илмийлиги, ширали тили билан ажралиб туради.

Китобда республикамиз тарихи, бугуни акс этган кўплаб ранг-баранг суратлар ҳам берилганки, булар китобхонларда юртимиз ҳақида янада ёрқинроқ тасаввур уйғотади. Китобхонларга тақдим этилган бебаҳо армуғон авлодларга хизмат қилади, деб ишонамиз.

Мирзаанвар КАРИМОВ

• Назм

Рабғузий яшаган қишлоқда

Бул гўшани табаррук билинг,
Билинг шул қишлоқни муқаддас.
Унинг ҳар бир овулларидан
Эшилади сирли бир нафас.
Қирқ йил Сизни боғлагай ипсиз,
Одамларнинг узатган тузи.
Шул тупроқда улғайган устоз
Ҳазрат Носириддин Рабғузий.

* * *

Кўзни юминг, чўминг хаёлга,
Эсланг кеча кимлигингизни.
Ва ахтариб қўшиққа уланг
Олис хотир — жимлигингизни.
Шунда алҳол кетасиз яйраб
Тўлган каби юрак кемтиги.
Шуурларга нур тўка бошлар,
"Қиссаи Рабғузий" битиги.

* * *

Эртаклар ёзмаган Рабғузий бобом,
Афсоналар айтмаган ул зот.
Унда фақат қисматномалар,
Унда фақат яхши-ёмон от.
Буюк оғриқ, зўр бир қайғуриш,
Ҳақ ва ноҳақ можаросидир.
Бул битикнинг мубораклиги —
У-расуллар шажарасидир.

* * *

Буюк илоҳ, улуғ расуллар,
Авлиёлар бахш этган зиё...
Улар ҳақда йўқ сира тахмин,
Бор Ҳақ сўзга йўғрилган дунё.
Ниманидир топгандек порлар
Руҳиятнинг чақноқ кўзлари.
Умидларга қалбингиз чаяр
Туркий тилнинг қадим сўзлари.

Эрпўлат БАХТ

Ҳадис

Абу Саид (р.а.) ривоят қилади: Расулуллоҳ (с.а.в.): «Марҳамат қилмаган кишига марҳамат қилинмайди», дедилар.

• Ҳангома

ХИЗМАТ ТАҚСИМОТИ

Ўзбекнинг нимаси кўп, тўй-томоша ва маъракаси кўп. Туман марказидаги боғча мудираси Лола Аҳмедова ўзининг эллик ёшини нишонлаш мақсадида икки ҳафтача олдин жамоа аъзоларига дастурхон ёзиб чой берди.

Ҳовли саҳни супуриб-сидирилган. Бу ердаги саранжом-саришталик киши баҳри-дилини очади. Меҳмонларнинг пой қадамларидан хонадон соҳибалари хурсанд. Ҳатто қўшни боғча тарбиячилари ҳам келишган. Бундай пайтда мудиранинг қўни-қўшни ва ёр-биродарлари ҳам қўл қовуштириб ўтиргани йўқ, албатта.

Зиёфат бошланиб "қиттак-қиттак"дан сўнг "Хуш келибсизлар", "Қадамларига ҳасонот", "Олиб ебичиб ўтиринглар", дейишдан чарчамаган ўртакаш Ғани Расулов чўнтагидан буклоғлик қоғоз олиб, унга бир кўр кўз югуртириб чиқди.

— Азиз ҳамкасб ва ҳамкасабалар, юбилей тантанасини кўнгилдагидек нишонлаш мақсадида биз бу ерга тўпланганмиз. Аввало тўйгача бўладиган хизматлар билан танишсак.

У бироз тин олгач, бармоқлари орасидаги сигаретини бир-икки чертиб қўйди. Кўкка ўрлаётган тутун гўё у билан рақобатлашаётгандек эди.

— Бир тандир кабоб. Ким бу хизматни зиммасига олмоқчи?

Шу пайт боғча хўжалик мудири Раҳмат Ҳасанов қўл кўтариб ўрнидан қўзғалди.

— Олти блок боғлама минерал сув.

Ўртакашнинг гапи тугар-тугамас мудиранинг шаҳарлик жияни Фурқат исмли йигит ўрнидан даст турди.

— Ва плюс олти пачка боғлама "Кока-кола" ҳамда шунча "Фанта". Жами ўн саккизта бўларкан, — қўшимча қилди ўртакаш.

Шундан сўнг у рўйхатни ўқишда давом этди. Оби-нонни ҳамшира Гуласал Очилова, тандир патирни ошпаз Гулсора Эгамова ва товуқ гўштни қўшни боғча мудираси Орзигул Ориповалар олишди.

— Йигирма кило олма.

Ҳадеганда йиғилганлар ичидан садо чиқавермагач, бу хизмат тури қолдирилди.

— Рўйхатнинг охири даҳшат, — деди ўртакаш овозини баландлатиб. — Орамизда ҳеч ким четда қолмаслиги керак. Навбатдагиси — нок ва мандарин. Ҳар бири ўн килодан.

Буни ҳам журъат қилиб ўз зиммасига оладиган "мард" топилавермагач, ҳалиги шаҳарлик жиян ўрнидан туриш учун чоғланаётганида, ўртакашнинг. "Энди сиз костюмингиз тугмаларини ечиб бемалол ўтираверинг", деган гаплари унинг шаштини қайтарди. Ниҳоят, кўпнинг кисталанг-кистовидан сўнг нок ва мандарин боғча услубчисининг чекига тушди.

— Дудланган колбаса.

— Мен олмоқчиман, — ўрнидан тезда қўзғалди ҳамкасблардан бири.

— Думғаза.

— Мен тайёр, — деди орқароқдан кимдир ошиқинқираб.

— Қази, пишлоқ ва кўкатлар.

— Мен, мен...

Охирида хизмат олувчилар сони кўпайиб қолди. Афтидан, рўйхат сўнгида камхарж озиқ-овқат ва сабзавот маҳсулотлари қайд қилинганлигидан бошқалар ҳам навбат олишга шошиб қолишганди.

— Девзира гуруч билан ўсимлик ёғи қолиб кетмасин, — дея ўртага луқма ташлади кимдир.

— Булар ҳам ҳисобда бор, — деди ўртакаш рўйхатдагиларни қайд қилиш билан андармон бўлиб.

Қисқаси, тўй тантанасида бўладиган хизматлар деярли тақсимлаб бўлинди. Базми жамшид охирлаб, ҳамма уй-уйларига тарқалишга чоғланишаётганда девор-дармиён қўшнилардан бири пўнғиллаб қўйди.

— Зиёфат ҳам бурундан булоқ бўлди. Қизиқ, боғча опанинг ўзларига хизмат йўқ экан-да. Унда нега тўй қилаётган экан, сира тушунмадим.

Абдулла САИДОВ

"ЎЗБЕК ТИЛИ — ВАТАНИМ ТИЛИ"

Республика болалар кутубхонасида "Ўзбек тили — Ватаним тили" номли тадбир бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Фанлар академияси, Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти олимлари иштирок этди. Жумладан, филология фанлари номзоди Р. Баракаев, терминология бўлимининг катта илмий ходими З. Мираҳмедова ва Д. Худойбергановаларнинг маърузалари барчада чуқур таассурот қолдирди.

Пойтахтимиздаги С. Азимов номидаги 64-ўрта мактабнинг 8 ва 10-синф ўқувчилари иштирокида тайёрланган саҳна чиқишлари тадбирни янада қизиқарли ўтишини таъминлади.

Д. АБДУЛЛАЕВА

Андижон вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари Бирлашмаси жамоаси Бирлашма раиси Қодиржон Парпиевга укаси

Кудратжон ПАРПИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

БОШ МУҲАРРИР
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати:
Алла Долженкова,
Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари),
Маъмура Адилова,
Мирзоҳид Содиқов,
Носирхон Акбаров,
Ойсулув Нафасова,
Пиримқул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев,
Шавкат Абдуллаев,
Шамси Эсонбоев,
Элёр Ёқубов,
Ғуломзокир Юсупов

Бизга қўнғироқ қилинг:
Котибият
153-52-78

Бўлимлар
Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими: 153-87-63
Ижтимоий-иқтисодий сиёсат бўлими: 153-87-74
Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт бўлими: 153-87-73
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт бўлими: 153-82-79
Хатлар ва мухбирлар билан ишлаш бўлими: 153-85-43
Реклама ва эълонлар бўлими: 153-03-90

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:
700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134
E-mail: ishonch_doverie4@mail.ru

Газета ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума ва шанба кунлари чиқади.

Навбатчи котиб - А.Алламуродов
Навбатчи муҳаррир - Д.Мадиев
Навбатчи - Т.Шернаев
Мусаҳҳиҳ - А.Ёрбеков

Саҳифаловчи-дизайнер: Ю.Михайловский

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилди.
Бичими А-2.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Сотувда эркин нархда.

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 19.50

Буюртма Г— 1315

Тиражи: 7553